

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio I. De Gratia Angelorum & Merito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

De Esse morali Angelorum.

DE hoc Argumento multa præclara habet Suarez, à Lib. 5. consulatur aliqua ex eodem delibanda, & secundùm materiam enodanda.

DISPUTATIO IV.

De Gratia Angelorum, Peccato, & Poena
Dæmonum.

Omnia hæc simul colliguntur: quia longiorem tractationem tempus & materia iubet.

QUÆSTIO I.

De Gratia Angelorum & Merito.

PRÆMITTO 1. Angelos bonos indignosse gratiâ, illamque de facto habuisse. Ratio, quia cum de facto meriti sint gloriam, debuit in illis dari principium meriti; quod non est aliud quam gratia. Ad quod respexit Basilus L. de Spiritu S. cap. 16. *Sanctificatio non est absque Spiritu: non enim cælorum virtutes, suapte naturâ, sanctæ sunt.* Citat pro eadem sententia Suar. cit. c. 1. Dion. Cyrillum Hieros. Damasc. Ambros. Aug. Fulgent. Ild. Ansel. Bern.

Exinde tamen non sequitur, habuisse illos gratiam visionis, quamvis videatur id innuere Aug. c. 4. in Gen. ad lit. c. 24. tribuit enim illis cognitionem creaturarum matutinam in verbo, quam aliâs docuit haberi per visionem. Ordinari etiam arguunt Auctores: quia si in gratia visionis fuissent creati; nunquam fuissent in statu viæ: quem illis tribuit Gelas. Nazian. Nislen. Prosper l. 1. de vita Contempl. c. 3. ubi ait; *Voluntatis sanctorum Angelorum fuit, quod malis sponte cadentibus, ipsi in sua dignitate manserint.* Ariaganon est contentus hac ratione, eò quod potuerint pro priori naturâ mereri & pro posteriori præmiari. August. tribuit illis cognitionem matutinam; sed non nisi post vespertinam, ut videre est in ipso Aug. Lib. 11. de Civ. c. 7. & 9.

PRÆMITTO 2. Quod attinet ad Angelos malos, quod aliquando fuerint in gratia justificante, sufficienter nec ex Script. nec ex ratione colligitur. Nihilominus sentiendum est quod illam habuerint. Est conclusio Suar. cit. c. 3. Locus enim ille Isaïæ 14. *Quomodo cecidisti Lucifer? de Rege Babylo- nize literaliter intelligitur. Ezech. 28. Tu signatum similitudinis? de Rege Tyri accipitur ad litteram.* Locus ille Joan. 8. de diabolo quod in veritate non steterit, non vincit: locus enim ille accipitur de veriditate. Unde etiam statim inibi Christus loquitur de mendacio: no-

mine autem veridicitatis, non venit gratia supernaturalis: ly etiam non stetit sumi potest pro non fuit, ut habetur ps. 1. *In via peccatorum non stetit:* hoc est, non fuit. Quando autem in Iudæ Epist. dicuntur non servasse suum principatum; nomine principatus non venit gratia; sed sensus verborum erit, quod maiorem dignitatem appetierint; quam suæ dignitati, naturaliter deberetur, nec conscendisse in cælum.

Per rationem etiam id non constat; quia erat possibile ut pro primo instanti peccarent: verbumque illud simplicius accipietur; nempe diabolus ab initio peccat.

Cæterum dicta loca attendendo ad consensum Doctorum bene probant; quia saltem per accommodationem ab omnibus usurpatam, possunt illa loca sumi ad significandam gratiam: & si eam Adam habuit ex Trident. Sess. 5. idque ante peccatum, cur non idem dicendum de Angelis? Procedit autem Præmissum de gratia Sanctificante: nam necesse erat illos habere gratiam excitantem, prævenientem &c. propter necessitatem, ad posse operari bene; de quo alibi. Pro communi hac Doctrina sunt Auctoritates Gregorii Ild. Prosperi, Anselmi. Basil. Damasc. Nazian. Nisleni, adde Aug. L. 12. de Civit. c. 9. & istam (supple bonam voluntatem) *quis fecerat, nisi, qui eos in bona voluntate, id est, in amore casto, quo illi adherent, creavit, simul in eis condens naturam, & largiens gratiam.* Quando autem August. in oppositum citatur, quod docuerit Angelos prius fuisse informes, postea formatos; intelligendus est de formatione per gratiam visionis: poteritque salvari, quod diabolus ab initio peccat, hoc est primo peccavit.

PRÆMITTO 3. Angelum habuisse fidem. Ratio; Tum quia id suadent Auctoritates, quæ dicunt sine fide impossibile esse placere Deo: cum ergo dæmones potuerint placere, & de facto placuerint Angeli, uterque debuerunt habere fidem. Tum, quia de Angelis bonis hoc adhuc magis urget: quia meruerunt actu supernaturali beatitudinem; actus autem supernaturalis, supponit fidem, saltem ampliori vocabulo, ut voluit Ripalda: de quo alias.

PRÆMITTO 4. *Cognovisse Angelos Dei Trinitatem & Unitatem.* Rationem dat Arriaga, quia est hoc præcipuum caput Fidei. Idque docuit Thalassius L. 5. *Bibliothecæ tam Angelorum, quam hominum sanctificatio & deificatio, est sanctæ consubstantialis Trinitatis cognitio.* Multo autem id certius est de Dei existentia propter Auctoritatem Pauli *accedentem ad Deum oportet credere, quod sit.*

PRÆMITTO 5. *In sententia quæ ponit peccatum Luciferi in appetentia unionis hypostatica: item in sententia quæ ponit decretum incarnationis ex motivo capitis, per ordinem etiam ad Angelos; necesse est ponere quod cognoverint demones etiam incarnationem:* quia prædictæ sententiæ hoc ipsum respiciunt. Idem docet Rup. L. 8. in Joan. Bern. in Cantica serm. 17. c. 22. innuitque Paulus ad Hebr. 2. *& cum iterum introducit Primogenitum in orbem terræ, dicit, & adorent eum omnes Angeli ejus,* quæ verba quamvis possint intelligi de Nativitate ejus; accommodari tamen poterunt, etiam ad illud tempus. Neque obstat quod hoc mysterium appelletur absconditum à seculis in Deo, quia si verba ut sonant accipiantur, negabunt etiam Beatis notitiam hujus mysterii, contra quam ordinari censeatur. Potest ergo hic locus accipi, de negatione cognitionis evidenter in via, & comprehensivæ in patria. Quamvis autem dicat Paulus, quod per Ecclesiam etiam principatibus innotescat hoc mysterium, accipiendus quod loquatur de aliquibus ejus fructibus specialibus; non autem de ipsa substantia: Quando scilicet videbant ab Ecclesia fructus illos positos in conversione Gentium, quæ conversione posita, experimentalem notitiam hausserunt illorum fructuum: quo etiam modo explicari debet Nissenus hom. 8. in Cant. & Cyrill. L. 2. in Joan. c. 3. & alii PP. Quando autem dicit Chrysost. *nobiscum didicisse Angelos quod nesciebant,* non id eo sensu accipiendum est, quasi nihil scierint: aliàs post incarnationem peractam, ante Evangelium scriptum à S. Joan. debuissent non nescere illam peractam: quod falsum est. Intelligi itaque hic locus debet de notitia experimentalis, vel quoad aliquos effectus. Oppositum sentit Arriaga tuereturque se per hoc, quia nullum est affirmandi fundamentum in PP. & Script. Ex alia parte sunt Locutiones Patrum in oppositum quas citat ipse Suar. cap. 6. n. 7. innuitque Bern. hom. 1. in Missus est. Nulli beatorum Spirituum Deum antequam Virgini, suum revelasse consilium, excepto duntaxat Archangelo Gabriele. Idem sentit Ambros. L. 1. in Lucæ c. 1. *quia non erat, inquit, facile scire mysterium absconditum à seculis in Deo, quod nec superiores potestates scire potuerunt.* Hæ tamen Auctoritates ex dictis explicari possunt: præcipue reflectendo ad hoc, quod peccatum illorum versatum fuerit circa Verbum incarnatum.

DIFFICULTAS I.

An Angeli disposuerint se Motu supernaturali, ad gratiam?

Quod Angeli potuerint se disponere ad gratiam proprio motu, resolvitur in hæc principia: quia poterat illis ad hoc offerri concursus supernaturalis ad merendum, poterantque illi uti eodem concursu, in illo ipso instanti: hæc enim omnia compatiuntur se, intra idem instans, consequenter poterant & mereri: quia usus bonus oblatus concursus meritorii, est meritum. Unde non implicabat contradictionem, ut simul & natura, & gratia, suas operationes poneret: nec implicabat duos illos ordines, simul secum stare. Et sicut sol si esset rationalis, posset eodem instanti physico, & emanare lucem, simul cogitare se esse solem: ita Angeli eodem instanti physico, potuissent emanare suas passiones, & simul mereri; sufficiente ad hoc sola prioritate non physica, sed rationis: prioritate inquam conveniente naturalibus ad antecedendum supernaturalia. Unde consequenter dicitur, Angelos malos, primo instanti peccare potuisse, sed non peccasse, referendo negationem peccati, in gratiæ beneficium efficacis. Quando autem in oppositum citatur S. Thomas præcipue ex q. 16. de malo a. 4. ad 3. Suarez dicit, eum in I. Parte retractasse sententiam, ut videre est hic q. 62. a. 2. ad 3. & art. 3. in sed contra, & q. 63. a. 5. ad 4. & a. 5. in corpore, ubi innuit, se olim non nisi docuisse hanc sententiam.

His de possibili notatis

DICENDUM est. *Probabilis esse quod de facto disposuerint se Angeli proprio motu supernaturali ad gratiam sanctificantem.* Est Suarii l. 5. c. 8. n. 4. citantis pro se D. Thomam Cajet. Ferrar. Malonium.

PROBATUR Conclusio. Quia de Justificatione Angelica ita discurrendum est nisi aliquid obsit, sicut discurremus de nostra, cum, ratione utentes, justificamur: aliàs daretur ansa, infinita comminiscendi pro arbitrio. Jam autem adulti per Trident. disponere se debent ad Justificationem proprio motu.

OBJICITUR 1. Patres insinuant Angelos in gratia fuisse creatos.

RESPONDETUR. Hoc quod est Deum Angelos in gratia creasse, nihil aliud significat, quam quod in primo instanti suæ creationis ea non caruerint: quæ propositio verificabitur, etiam si ponatur, quod se disposuerint ad eandem.

OBJICITUR 2. Melius est mereri gratiam de condigno, quam de congruo: mereri gratiam de condigno supponit gratiam: Ergo illam habuerunt Angeli, & non ex dispositione proprio meritorum.

RESPONDETUR. Transito Antecedente nego

nego Conf. Ratio, quia nullum est fundamentum, quod omnis dignissimus modus merendi, concedendus sit Angelis.

Dixi Transito Ant. Quia mereri gratiam de condigno, supposito quod fuerit etiam acquiritur ex propria supernaturali dispositione, melius est, quam caruisse illa dispositione: nam & fit conjunctio duarum perfectionum, supponiturque quod etiam sit bonum, non omnem perfectionem ab extrinseco accipere, sed etiam esse sibi suae perfectionis causam.

Obicitur 3. Christo Domino gratia non est data propter merita, cum tamen si hoc fuisset, honorificentius illi, commode potuisset Deus eam dare, post praevisa bona opera: Neque obstat quod haec gratia debita fuerit ratione unionis: Nam etiam ratione unionis debebat gloria corporis, & tamen Deus dedit illam propter opera.

Respondet Suar. quod adhuc etiam in hac instantia, salvetur hoc principium, quod sit honorificentius per propriam dispositionem, vel ex gratia adjuto, habere gratiam: quia illa etiam gratia Christo collata, erat quasi passio emanata à gratia unionis: & ita habuit illam à se, nobiliori modo. Deinde responderi potest, quod Antecedens procedere possit vel de gratia unionis, vel de gratia gratum faciente. Primam gratiam non potuit mereri Christus, quia non cadit sub meritum: & quia deberet ante illam supponi cum persona: quae persona vel foret creata, vel increata: Si increata, ergo supponeretur habere sibi unitam illam personam, antequam supponeretur habere: cum non nisi post merita supponatur esse terminatus illa persona; non etiam posset supponi persona creata, quia hanc fides illi negat; & tamen deberet praesupponi cum aliqua; quia actiones sunt suppositum. Quod longè magis urget in sententia indistincte entitativè subsistentiam; Nam in hac sententia non posset supponi cum sola natura, principiante illas actiones. Quod si res sit de gratia gratum faciente, si illam jam terminatam natura personam Verbi non haberet, non haberet aliquid ex primariis suis bonis, vel aliunde illam haberet, quam ex exigentia sua intrinsecâ; quod est insigne quoddam malum, gratia unionis: ad eum planè modum, quo malum esset materiae, non ex se emanare quantitatem, sed aliunde illam habere; nihil autem simile sequitur, si dicantur Angeli, se disponere, propriis supernaturalibus meritis ad gratiam; hinc si ex gratia unionis permanet gratia sanctificans, adhuc verum erit dicere, quod quodammodo Christus sit sibi principium & Auctor gratiae, quae est, gratia unionis, tanquam passio debita. Nullo autem modo Angelus esset sibi quodammodo Auctor hujus perfectionis, quae est gratia, si propriis supernaturalibus meritis, ad illam se non disponeret.

Quando autem addit Arriaga, quod magis in hoc appareat liberalitas Dei, & magis ostendatur artificis potentia, quando ipse per se & immediate ornat & perficit opus suum, quam si ipsum opus, ut sic dicam, sibi procuret ornatum, quod inquam addit, non convincit. Quia major esset liberalitas si sine ullo merito, dedisset illis Deus gloriam, & tamen dicuntur mereri eandem. Negari etiam potest, majorem esse exinde artificis gloriam, quia non est major horologiopag gloria, quia reparare potest horologium, quam esset, si daret vim ipsi horologio instruendi se, rotandi, & in statum perfectum deducendi: Nam habebit gloriam non solum ex eo, quod ipse possit facere; sed etiam quod fecerit alium, idem potentem facere.

DIFFICULTAS II.

De Mensura collatae primae gratiae Angelis?

Supponunt Theologi, quod non omnibus Angelis, æqualis gratia sit data, etiam pro primo sui esse instanti, hujus persuasionis tale ponit fundamentum Suar. L. 5. c. 10. quia sancti Angeli non sunt æquales in gloria: id enim videtur innuere Script. ut dum Raphaël appellat se unum ex septem qui stant ante Dominum: dum dicitur; Michaël unus ex primis Principibus. Et sicut sancti homines, differunt in gloria sicut stella à stella, ita & Angeli: debuerunt ergo etiam esse inæquales in sanctitate, & meritis: gradus enim gloriae respondet merito; Ergo & in primo instanti viæ fuerunt inæquales in gratia: sicut enim inæqualitas quam Angeli habent in gloria, fuit ex primaria intentione & praedestinatione Dei: ita verisimile est inchoasse Deum illam sanctificationem, cum varietate proportionata illi termino.

Hoc fundamentum in quantum respicit sensum communem DD. bonum est; ceterum uno convincit. Nam in primis prima propositio non evidenter deducitur ex Script. Primitas enim illa & Principatus bene possunt explicari de excellentia naturali, officio & similia. Inæqualitas etiam hominum in gloria, non probat inæqualitatem Angelorum: quia nec è converso inæqualitas Angelorum in prima gratia, probat inæqualitatem hominum, in gratia; vi Baptismi collata. Secunda propositio vera est, sed verificatur ratione inæqualium meritorum. Tertia non convincit; Nam etiam in nobis inæqualitas in gloria oritur ex praedestinatione Dei: neque tamen verisimile est quod Deus sanctificationem nostram, cum eadem varietate inchoarit. Et licet quidem Congruentia non debeant de facili rejici, id intelligendum est ceteris paribus: Nam si assumant principium quod retorisione in eadem materia solvetur, talis Congruentia titulum Congruentiae non meretur.

Porro

Porro circa titulum Quæstionis, in hoc est Difficultas: An secundum proportionem naturæ ad naturam, fuerit servata proportio in collatione majoris vel minoris gratiæ.

DICENDUM est. *Secundum proportionem naturæ ad naturam, fuisse collatam gratiam Angelis.* Non est hic Conclusionis sensus, quasi meritum fuerit, vel condignitas, in natura, ad aliquid supernaturale, sed est iste sensus: quod liberè Deus assumpserit sibi prædictam mensuram. Est Conclusio S. Thomæ, Magistri, & aliorum, quos sequitur cit. Suarez, licet censeat non esse ita certam, quin oppositum negari debeat ullo modo contigisse. Arriaga autem d. 20. n. 45. docet, pro utraque parte suspendendum esse assensum. Procedit autem Resolutio hujus puncti ex suppositione distinctionis specificæ Angelorum.

PROBATUR Conclusio unica Ratione. Quia scilicet id ex una parte non implicat: ex alia parte ita factum esse, suadet Auctoritas Doctorum.

I. Auctoritas est Basil. L. de Spiritu S. c. 16. *Cælorum virtutes non suapte natura sanctæ sunt, sed juxta proportionem, quâ se invicem superant, à Spiritu, habent sanctificationis mensuram. Quæ unius Auctoritas fulta aliorum favente phrasi, fundat judicium probabile, circa quæstionem de facto.*

II. Auctoritas est Damasc. L. 2. c. 5. *Per Sancti Spiritus sanctificationem (supple Angeli) omnes perfectionis numeros acceperunt; ita tamen ut pro sua quisque dignitate & classe, luminis, gratiæque participes sint.* Dicit autem hæc Damasc. ex suppositione distinctionis specificæ Angelorum: quia aliàs de illa dubitat.

III. Auctoritas est Dionysii L. de Cæl. Hier. c. 7. ubi ait; *Meritò prima illa cælestis functio ab altissimis spiritibus agitur, cum sit ordo omnibus celsior atque sacrator.*

Neque valet si dicas cum Arriaga. Locum hunc explicari posse de differentia ordinum, ad quem evecti sunt: hoc enim arbitrariè assumitur. Deinde ipsa evectio non potest referri in altius officium, & ordinem; hoc enim esset idem per idem explicare. Ergo debet referri in ipsam conditionem naturæ, cum tamen evectioni, respondeat sanctitas adeoque & naturæ. Denique quia expressè meminit Dion. sacrationis seu sanctitatis. Et certè si verum est, quia quod aliquis dignior officio, eò major est illius sanctitas: & si verum est, quod dignior officio est, eò dignior naturâ, prudenter inferetur quod proportio collatæ gratiæ, secuta sit proportionem dignitatis naturæ.

OBJICIT I. Arriaga. Ut appareat, Deum id non ex necessitate aut ex debito facere, sed liberaliter congruebat, ne hanc proportionem servaret: ad eum modum quo vocatis in vineam dedit tantum uni quantum & aliis: Ita ut etiam hic possit dicere; An oculus tuus nequâ est &c.

RESPONDETUR. Concedendo etiam pro opposita parte dari Congruentias: quia etiam opposita pars, non est improbabilis; sed negoilas esse convictivas: hæc enim quæ adfertur, multum probat; probaret enim debuisse alicui Angelo vel aliquibus, non dari gratiam ne videretur generi illorum debita; probat etiam multum; quia probat debuisse dari gratiam æqualem omnibus Angelis: sicut in vinea, æqualis denarius, singulis est datus.

Quando autem urget non dari majorem gratiam hominibus, quod meliorem habent indolem, id non convincit; quia ab uno facto libero, non tenet Consequentia ad aliud, si aliunde ad hoc, non urgeat necessitas. Et si pro una parte sint locutiones Patrum, non sint pro alia. Per quod etiam responderi debet, cur hominibus altius beandis, non detur omnibus major gratia.

OBJICIT sibi 2. Suarez; Inferius non potest esse mensura superioris, natura autem est inferior, quàm gratia.

RESPONDETUR. Inferius non posse esse mensuram necessariam & obligativam ad collationem superioris; potest tamen esse mensura ad placitum, & ex voluntate conferentis. Sicut enim ex voluntate confert gratiam; Ita ex voluntate potest assumere hanc potius, quàm illam mensuram.

OBJICIT sibi 3. idem. Sequeretur in primo instanti creationis, Luciferum cæteris Angelis fuisse sanctiorem, quod videtur absurdum, cur enim Deus illum in sanctitate cæteris præferret, quem sciebat non fuisse in gloria, cum illis collocandum.

RESPONDETUR. Sicut non est absurdum, quod aliqui homines sanctissimi fuerunt ante instans mortis, commissio tamen peccato damnati sunt: Sic nec in præsentem ullum est absurdum, non desunt enim Deo admirabiles suorum judiciorum rationes.

OBJICIT 4. Idem. Non est major data gratia, secundum proportionem naturalium dilectionum quas elicerunt Angeli: Ergo neque est data, secundum proportionem dignitatis naturalium. Supponit hoc argumentum, quod quod dignior fuit natura Angelica, eò etiam major fuit dignitas dilectionis naturalis.

RESPONDETUR. Potuisse hanc proportionem pro mensura adhiberi, non quod tunc illæ actiones habituræ essent formalitatem meriti, sed non nisi præcisam rationem mensuræ, liberè acceptæ: De facto tamen non esse assumptam hanc mensuram: quia illius non meminerunt Patres.

Quærit loco citato Arriaga, posito quod perfectioribus Angelis data sit gratia major, an eò melius, sint illi cooperati gratiæ? Sed affirmativè sentiendum est, quia quamvis nulla sit pro hoc clara auctoritas, deduci tamen ex eo potest, quod Deus majorem gratiam perfectioribus

Angeli

Angelis dedit, id est ut impleat in prædestinatis suam voluntatem, de illis promovendis, ad maiorem gloriam, quæ intentio vacillasset, si magis cooperati non fuissent auxiliis gratiæ, perfectiores Angeli: quia jam perfectiores habuissent minus meritum, consequenter & gloriam. Hinc cum Deus non omnes adultos æquali muneraturus sit gloria, nec providet de auxiliis æqualibus, saltem in ratione doni. Quanquam ex communibus nostrorum principis, quamvis fuisset Angelis collata eadem in entitate gratiæ, potuisset adhuc esse in ipsis actionibus illorum major vel minor inæqualitas.

OBJICITUR 5. Per Conclusionem antecedentem probabile est disposuisse se Angelos ad primam infusionem gratiæ merito supernaturali, ergo illud erat mensura dandæ gratiæ, ergo non dignitas naturæ.

RESPONDETUR. Possesse præsentem resolutionem procedere, in primis ex suppositione sententiæ, quod se non disposuerint ad gratiam, quæ etiam est probabilis. Rursus potest procedere non de gratia sanctificante, sed de ipsis auxiliis quod maiora & uberiora, perfectioribus Angelis sunt data, secundum perfectionem naturæ, minora inferioribus, quamvis ut dixi, id non sit necessarium omnino.

NOTO autem, quod in secundo instanti viæ in conferendis auxiliis ostenderit Deus inæqualitatem: Luciferum enim unum è primis, si non omnium primum reliquit peccare; cum tamen infimo fortassis Angelo, donaverit auxilium congruum. Sed conclusio procedit de Angelis bonis, quos congruebat esse in gratia inæqualis: cum gloria etiam futuri essent inæquales: ut ita Deus procederet secundum suum propositum glorificandi Angelos.

DIFFICULTAS III.

De præcedentia Meriti ante Beatitudinem.

PRÆMITTO 1. Id quod solet ordinari doceri: *distinctioni scilicet instans Angelicum ab instanti temporis*. Instans Angelicum vocatur duratio certæ operationis Angelicæ. Instans autem temporis, est indivisibile ejusdem. Arriaga d. 20. n. 57. non determinat instantia Angelica per operationem ipsorum, eo quod dicat esse hanc regulam valde incertam; & expressè Scotus & Gabriel apud Suarez l. 5. c. 12. n. 5. docent, quod potuerint Angeli varios actus non tantum simul, sed etiam unum post alium exercere, & tamen hoc totum vocari secundum instans, vel secunda morula. Quia tamen hæc quæstio est de voce, cum pluribus loquendum erit; poteritque istud instans Angelicum, mensurari operatione una, & quidem non una arithmetice, sed per aliquam attributionem, ita ut plures operationes, propter attributionem, in unum instans

Angelicum colligantur v. g. Locutio Luciferi ad malos; Michaëlis ad bonos, illorum instigatio, horum consultatio, illorum consensus ad malum, horum ad bonum &c.

PRÆMITTO 2. *Quid, & quot sint hæc instantia?* Illa sic numerat cit. Suar. n. 13. Primum instans viæ Angelicæ complectebatur notitiam supernaturalem Dei unius & remuneratoris. Secundum complectebatur propositionem illius objecti, circa quod debuerunt mereri vel demereri, in eodem instanti fuit instigatio à capitibus, mutua collatio, tandemque consensus bono vel malo. Tertium instans complectebatur decretum Dei illos damnans hos præmians, huiusque tertii instantis meminit non nisi L. 6. c. 3. n. 5. Sed Cajetanus & Ferrariensis in eodem instanti ponunt viam & terminum Angelorum, consequenter pro bonis non nisi duas morulas, tres pro malis. Sed non apparet ratio, cur parificari quoad morulas non debeant. Totum autem hoc tempus, dicit Arriaga, se non vereridicere, ut extendatur ad unum quadrantem horæ.

PRÆMITTO 3. *Omnino esse necessarium & malos in viâ & bonos fuisse.* Quia aliàs boni debuissent mereri in statu beatitudinis, & mali in statu damnationis, quod negatur à PP.

Ex occasione huius præmissi disputari potest: An sit possibile ut in statu Beatitudinis creati Angeli, simul pro priori naturæ mereantur beatitudinem.

DICENDUM est. *Possibile esse, ut Angeli (idem iudicium de aliis rationalibus creaturis) eodem instanti & meruerint beatitudinem & receperint.* Supponit Suarez Conclusionem apud Arriaga, expressè id docentem d. 20. n. 52. cum Martinoni d. 43. n. 7. contra Molina, Tannerum, & alios.

PROBATUR 1. Quia id non implicat Contradictionem.

PROBATUR 2. Possibile est eodem instanti recipere gratiam & eandem mereri: Ergo idem dicendum de Beatitudine.

PROBATUR 3. Quia si id implicaret, vel implicaret ex eo, quod in eodem instanti, ista duo perficerentur: vel ex eo quod Beatitudo non stet cum merito: vel ex aliquo alio principio: sed nihil horum est: Non primum, quia in eodem instanti possunt adhuc condistingui duo instantia naturæ, cur ergo pro priori naturæ instanti, non potuerint mereri, pro posteriori habere beatitudinem. Non officit etiam secundum, quia de facto Christus habuit visionem beatam, & tamen aliis merebatur, & sibi etiam aliqua, licet non augmentum gloriæ expresse, quæ docet Arriaga d. 21. a. n. 7. quod quidem congruat ex iustissima Dei dispositione, ne beati mereantur augmentum gloriæ, absolute tamen id non repugnat: Nam beatitudo ad multa opera potest relinquere libertatem. Non etiam officit aliquid aliud: quid enim illud?

Objr-

OBJICITUR 1. Illis bonis operibus prælu-
cere debuisset fides, hæc autem repugnat cum
visione.

RESPONDET Martinon, quod tali merito
non prælucet fides: hæc enim non stat cum
visione: sed quod prælucet alia cognitio evi-
dens, qualem Christus habuit, quando mereba-
tur. Additque Arriaga, non constare quòd An-
gelinon habuerint de facto cognitionem super-
naturalem, præter fidem. Deinde licet eo casu
non potuerint mereri beatitudinem actu fi-
dei ejusdem speciei circa essentiam Dei, & per-
sonas, potuerunt tamen mereri fide, circa alias
veritates: Suppono enim, quod alius speciei fi-
des, possit dari in Beatis.

OBJICITUR 2. Ad meritum requiritur li-
bertas: libertas dicitur potentiam ad peccandum:
hanc autem potentiam excludit visio: Ergo ex-
cludit etiam libertatem: Ergo etiam potentiam
ad merendum.

RESPONDET Martinon tale meritum non
potuisse proficisci à voluntate, cum potestate:
libera ad operandum: voluntas enim non est li-
bera ad peccandum, eo instanti, quo exstingui-
tur libertas ad peccandum: quod enim exstingui-
tur, non est eo instanti, quo exstinguitur: jam
autem visione exstinguitur libertas ad peccan-
dum. Sed Arriaga aliter respondet, docetque
non nisi pro sequenti instanti à visione tolli li-
bertatem ad peccandum. Nec probat Minore
Martinon, immeritoque supponit quòd ita
se habeat visio ad non peccandum, sicut habere
videndi facultatem cum esse cæco: quia esse
cæcum est mera privatio: Jam autem in visione
non esse liberum ad peccandum, non est mera
negatio. *Hinc aliter*

RESPONDETUR Argumento, supponen-
do ex libris dictis, peccatum & visionem de po-
tentia absolutâ stare secum posse, licet non esset
tunc in illa visione formalitas status omni miseria
carentis; magna enim miseria est, posse in
peccatum prolabi. Consequenter ex hoc prin-
cipio dicitur, posse de absolutâ potentia stare
meritum cum visione; quia etiam stare potest
peccatum. Deinde, quamvis libertas ad pec-
candum non staret cum visione, posset tamen
dari de facto libertas sufficiens ad meritum: quia
Christo non est data libertas ad peccandum &
non peccandum, & tamen data est libertas ad
merendum. Immo de facto habent libertatem
ad hoc potius, quàm illud honestum volendum:
Cur ergo hac libertate uti non potuissent, Deo
illam acceptante, in meritum.

Inquit Martinon: An posset Deus cum ali-
quo pacisci, ut eodem instanti, quo actum chari-
tatis eliceret, gratiam ipsi infunderet: ipsum in
eadem perpetuò confirmando, ita ut eâ suppo-
sitione factâ, non possit ille nec pro eo instanti,
nec imposterum peccare. Nunquid hæc impo-

tentia non esset effectus voluntatis liberè non
peccantis, sed amantis, cum posset non amare.

RESPONDETQUE Mart. id non posse fieri.
Rationemque dat, quia & haberet tunc liberta-
tem peccandi & non peccandi, & non haberet:
haberet quidem quia liberè amaret: non habe-
ret autem, quia haberet confirmationem in
gratia, quæ hanc libertatem aufert. De con-
firmatis in gratia consulantur dicta in prima par-
te Dis. 5. n. 212.

QUÆSTIO II.

De Custodibus Angelis.

Angelum habere denominationem Custo-
dis, est moralitas quædam; non est enim
quid phyice superadditum, licet rationem Cu-
stodis exerceat per multas actiones physicas.
Ad eum planè modum quo Regalitas moralis
est, licet multis actionibus physicis exerceatur.

Nihil hæc Scholasticè discutiendum est.
Aliqua ad eruditionem Theologicam perstin-
genda, addendaque iis quæ supra erant annota-
ta d. 1. q. 4. Fusior hujus rei tractatio petatur ab
aliis ut à Suar. L. 6. à c. 17. Vasq. d. 244. Arriaga
d. 22. l. 8. Tannero d. 5. q. 6. d. 8. Martinon
d. 43. l. 10.

Deus visibilem hunc mundum per Angelos
administat, ita S. Thom. 3. contra gentes c. 28.
Quamvis enim omnium habeat providentiam
inquit Suar. nihilominus executionem hujus
providentiæ, quam gubernationem vocamus,
non vult solus immediatè efficere; volens crea-
turis non tantum esse, sed aliquibus etiam vim
gubernandi communicare: hoc significavit
Aug. Lib. 83. quæst. q. 79. *Vnaqueque inquit, res
visibilis in hoc mundo habet potestatem Angelicam
sibi præpositam.*

Quòd homines viatores habeant Angelos
custodes de fide est, inquit Suar. n. 6. Fundatur
in illo psalms: *Quoniam Angelis suis mandavit de
re.* Et licet hunc Ps. specialiter de Christo ex-
ponat Aug. Beda. Ambros. Universaliter ta-
men de Justis illum intelligunt Basil. Theod.
Bern. Hier. Chrys. Ansel. S. Thomas, quod e-
tiam ipsum initium psalmi ostendit universaliter
enuntians; *Qui habitat in adjutorio &c.* Eun-
dem articulum probat illud Matth. 18. *Videntem
contemnat unum ex pusillis istis.*

Sed habentné singuli suos, ita ut hoc sit de Fi-
de? Affirmat Suar. Mol. Tann. non esse de Fi-
de: Sed tamen docent negari non posse sine in-
genti temeritate, ac ferè errore. Probantque
Auctoritate Basil. Bedæ. Isid. Bern. Anselmi.
Nissenii. Chrys. Theod. Justini, Athan. Eusebii.
Clementis Alex. Orig. in particulari citatur
Locus Hier. in prædicta verba Matth. 18. ex
quo loco colligit, magnam esse dignitatem ani-
marum, ut unaquæque ab ortu nativitatis ha-
beat in custodia sui Angelum delegatum.

Custo-